

หอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand

500 ปี

กาลานุกรมสยามอยุธยา
ถึง ไทยบางกอก กับลัทธิอาณานิคมตะวันตก
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อาเซียน:
2054-2554

**Years Timeline of Siam-Ayutthaya
to Thailand-Bangkok and Western Colonialism
in Southeast Asia-ASEAN:1511-2011**

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ Charnvit Kasetsiri
บรรณาธิการ Editor

สิริกาญจน์ วัฒนเกตุ Sirikan Rattanakate
ชนิสรา ไสกันต์ Chanisara Sokan
ผู้ช่วยบรรณาธิการ Assistant Editors

2473

1
3

 TOYOTA

หอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand

500

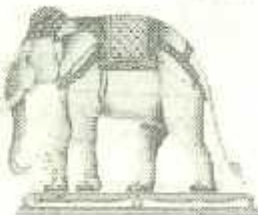
ปี ครุฑลานครมสยามอยุธยา
ถึงไทยบางกอกกับลัทธิอาณานิคมตะวันตก
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อาเซียน:
2054-2554

Years. Timeline of Siam-Ayutthaya
to Thailand-Bangkok and Western Colonialism
in Southeast Asia-ASEAN:1511-2011

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ Charnvit Kasetsiri
บรรณาธิการ Editor

สิริกัญจน์ รัตนเกตุ Sirikan Rattanakate
ชนิสรา ไสกันต์ Chanisara Sokan
ผู้ช่วยบรรณาธิการ Assistant Editors

เลขทะเบียน M 0132498
วันลงทะเบียน 18 มี.ค. 2556
เลขเรียกหนังสือ 341.2473
2556
01

500 ปี กาลานุกรมสยามอยุธยาถึงไทยบางกอก กับลัทธิอาณานิคมตะวันตก
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อาเซียน : 2054-2554

500 Years Timeline of Siam-Ayutthaya to Thailand-Bangkok
and Western Colonialism in Southeast Asia-ASEAN: 1511-2011

บรรณาธิการ :
ผู้อำนวยการ :
กองจัดการ :

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
สิริภาวรณ์ จิตมณฑล, ชนิดรา โสภณดี
สิริภรณ์ วรวิทย์ | วิมลภา กฤษณวัฒน์ | โสภณชัย วรวิทย์ | วัลลภ วงษ์สวัสดิ์ | กิตติยา ไชยกุล |
ชวลี สุวรรณวิทย์ | กนกพร เนตรวิทย์ | กิตติภูมิ วุฒิชัยวิเศษกุล | ณัฐพงษ์ จิราธิวัฒน์ | ฉัตรศรี เพ็ชรพุทธเชษฐ์ |
พวงแก้ว พิมพ์กุล
มกราคม 2556

พิมพ์ครั้งแรก :
จำนวนพิมพ์ :
ราคา :
ออกแบบปกและรูปเล่ม :

1,000 เล่ม
500 บาท
DREAM CATCHER GRAPHIC CO., LTD.
Tel. 0 2455 3932, 0 2455 3995

ISBN :

978 616 7302 36 5

จัดพิมพ์โดย

มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย
Toyota Thailand Foundation
189/1 หมู่ 1 ถนนพหลโยธินเก่า ซ.แจ้งวัฒนะ อ.พญาไทเขต จ.สมุทรปราการ 10130
โทรศัพท์ 0 2386 1303-5 โทรสาร 0 2386 2880
189/1 Moo 1 Old Railway Road, T.Samrong Tai, A.Prapadaeng, Saitapprakar 10130
Tel. 0 2386 1303 5 Fax. 0 2386 2880

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
The Foundation for The Promotion to Social Science and Humanities Textbooks Project
413/38 ถนนอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700 โทร./โทรสาร 0 2433 8713
413/38 Arun-amarin Road, Bangkoknoi, Bangkok, Siam 10700 Tel./Fax. 0 2433 8713
<http://www.textbooksproject.com> | <http://www.textbooksproject.org> | www.facebook.com/textbooksproject

จัดจำหน่ายโดย

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร. 0 2218 8872 โทรสาร 0 2254 6495
CALL CENTER โทร. 0 2255 4433 <http://www.chulabook.com>
ร้านค้าติดต่อ แผนกขายส่ง สยามสแควร์ ชั้น 14 โทร. 0 2215 8889-92
โทรสาร 0 2254 9495

คำนำ (5)

ภาคหนึ่ง (Part One)

500 ปี การสนทรมลยามอยุธยาถึงไทยบางกอก กับลัทธิอาณานิคมตะวันตก
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อาเซียน : 2054-2554 3

(500 Years Timeline of Siam-Ayutthaya to Thailand-Bangkok
and Western Colonialism in Southeast Asia-ASEAN: 1511-2011)

ยุคที่ 1 ค.ศ. 1350/51-1511 พ.ศ. 2398-2054 จากพระราชกานพนาจรุงศรีอยุธยา
ถึงโปรตุเกสเข้ามา เวียดนามอาณานิคมตะวันตก 7
(From the Foundation of Ayutthaya to the Arrival of the Portuguese
and Early Western Colonialism)

ยุคที่ 2 ค.ศ. 1511-1955 พ.ศ. 2054-2399 จากโปรตุเกสเข้ามา 29
ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง จุดสูงสุดของลัทธิอาณานิคมตะวันตก
(From the Arrival of the Portuguese to the Middle of Bangkok Era
and the Height of Western Colonialism)

ยุคที่ 3 ค.ศ. 1859-2011 พ.ศ. 2402-2554 จากรัตนโกสินทร์ตอนกลางถึงปัจจุบัน 97
(From the Middle of the Bangkok Era to the Present)

ภาคสอง (Part Two)

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)
(ASEAN: Association of South East Asian Nations) 187

การก่อตั้งอาเซียน 188

ธง และสัญลักษณ์ ประจำอาเซียน	189
The ASEAN Way เพลงประจำอาเซียน	190
เสาหลักอาเซียน และสำนักเสาหลักอาเซียน	191
สมาชิกอาเซียน	192
ประธานอาเซียน : การหมุนเวียนขึ้นดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน	193
กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)	194
ความหวังและอนาคต	195
หลักสำคัญในกฎบัตรอาเซียน	196
ประชาคมอาเซียน	198
มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย	199
รายนามคณะกรรมการมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย	200
รายนามคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย	201
กิจกรรมของมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย	202
คำแถลงมูลนิธิโครงการสำรวจสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	205
รายนามคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการสำรวจสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	206

หนังสือ "500 ปี กาลานุกรมสยามอยุธยาซึ่งไทยบางกอกกับลัทธิอาณานิคม ตะวันตกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อาเซียน : 2054-2554 (500 Years Timeline of Siam-Ayutthaya to Thailand-Bangkok and Western Colonialism in Southeast Asia-ASEAN 1511-2011)" เล่มนี้ เริ่มต้นด้วยความพยายามของเรา ที่จะเสนอลำดับ เหตุการณ์ทาง "ประวัติศาสตร์การเมือง" (political history) ของ "อยุธยา" ตั้งแต่แรก การสถาปนาเมื่อ พ.ศ. 1893 (ค.ศ. 1350/51) จนกระทั่งถึงการเข้ามาของ "โปรตุเกส" เมื่อ พ.ศ. 2054 (1511) แล้วไล่มาตามลำดับ จนกระทั่งถึงยุคสมัยปัจจุบัน

เราเริ่มต้นด้วยความคิดที่ว่า ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่ในระบบการศึกษาของประเทศเรานั้น ให้ความสำคัญน้อยมาก เท่าที่มีอยู่ก็ดูเหมือนว่าเป็น "ประวัติศาสตร์" นั้น ก็กันไปในทำนองของ "พงศาวดาร" ที่มุ่งเน้นแต่การสรรเสริญมหาบุรุษ มหาสตรี บรรพชนัตรา/กษัตริย์ ของศูนย์กลางอำนาจ ที่สุโขทัย/อยุธยา/รัตนโกสินทร์ หรือมักก็ไปไปในทำนองของ "ตำนาน" ทางความเชื่อทางพุทธศาสนา กับความเชื่อชาวบ้านเสีย เป็นส่วนใหญ่ ขาดความเป็น "ประวัติศาสตร์" ในความหมายทางวิชาการของโลกสมัยใหม่ (modern world) ที่มีความรู้เป็นวิทยาศาสตร์ ดังนั้น เราจึงต้องการที่จะถอดอรรถาธิบายทางการศึกษาในด้านนี้

อย่างไรก็ตาม เมื่อเราทำไปแล้ว เราก็พบว่า การมุ่งเน้นอยู่เพียง "ทริภาคี" คือ โปรตุเกสและสยามนั้น คงเพียงพอไม่ เพราะทำให้ขาด "บริบท" ของทั้งโลกโดยรวม และบริบทของภูมิภาค (ที่เราเรียกกันว่า เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ สุมาทรา หรือ องค์กกรภูมิภาค ที่กลายเป็นกระแสหลัก รัฐหนุนให้มาแรงในระยะนี้ คือ "อาเซียน") ดังนั้น เราจึงได้ขยายเรื่องราวให้ครอบคลุม ถึงความเกี่ยวกันของสยาม (ทั้งของยุค "สามกรุง" หรือ "สี่กรุง" สุโขทัย-อยุธยา/ธนบุรี-รัตนโกสินทร์) กับโลกตะวันตก เจ้าอาณานิคมอื่นๆ เช่น สเปน ฮอลันดา อังกฤษ และฝรั่งเศส ตลอดจนเหตุการณ์สำคัญ ที่เกิดขึ้นในโลกตะวันออกลาง เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้หนังสือเล่มนี้ของเรา แบ่งออกมาเป็นบทต่างๆ ดังนี้

ยุคที่ 1 ค.ศ. 1350/51-1511 (พ.ศ. 2398-2054) จากการศึกษาในกรุงศรีอยุธยา ถึง
โปรตุเกสเข้ามา เริ่มต้นยุคอาณานิคมตะวันตก From the Foundation of Ayutthaya
to the Arrival of the Portuguese and Early Western Colonialism

ยุคที่ 2 ค.ศ. 1511-1855 (พ.ศ. 2054-2398) จากโปรตุเกสเข้ามา ถึงสมัยรัตนโกสินทร์
ตอนกลาง สูงสุดของลัทธิอาณานิคมตะวันตก From the Arrival of the Portuguese
to the Middle of Bangkok Era and the Height of Western Colonialism

ยุคที่ 3 ค.ศ. 1859-2011 (พ.ศ. 2402-2554) จากรัตนโกสินทร์ตอนกลาง ถึง
ปัจจุบัน From the Middle of the Bangkok Era to the Present

กาลานุกรมฉบับนี้ เริ่มด้วยงานค้นคว้าสะสมข้อมูลของชนิรา โสภณดี กับ
ทีมบรรณาธิการและจัดการทั้งสอง คือ "สริมทิม" และ "สุนิวิทิม" สีดาพันธ์ วัฑฒ์
สิริกาญจน์ รัตนเกตุ กิตจุนี รุจิขานันทกุล รัตนา กาญจนวัฒน์ ไวยยเวือ วัฑฒ์ วัลลภ
วงษ์จรีต กิตติยา ใจใหญ่ ซาสี สุขเจริญ นัจฉรินทร์ จิราสุริพันธ์ ฉัตรศิริ เพียรพยุรเชษฐ์
พงษ์ศ หับสกุล และ กนกนธ เนตรเจริญ

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้ จะได้เปิดประตู มุมมองใหม่ ทาง "ประวัติศาสตร์
การเมือง" ที่แสนจะอ่อนไหวอับจนในบ้านเรา ในยุคที่เป็นทั้งโลกาภิวัตน์ และเป็นความ
สัมพันธ์ในภูมิภาคของ "อาเซียน"

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ

4 มกราคม 2556/2013

ดลิ่งชั้น 1 ถนนปิ่นสักงาม แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร (ไทย)

ในบรรยากาศของสัมมนาอาเซียนศึกษา สหประชาชาติรัฐธรรมนู

สงวนลิขสิทธิ์

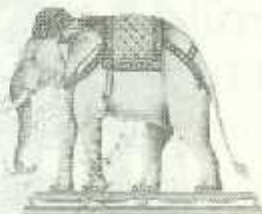
ภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้ ปรกปรกมาจากหลายแหล่งด้วยกัน มีวัตถุประสงค์ไม่มุ่งเน้นการค้าแต่เพื่อความรู้ด้านสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์ศึกษาเท่านั้น ขอสงวนสิทธิ์ในกรณีที่มีการนำภาพไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก สำนัก "มูลนิธิ ปญญา สมา อัจฉริ" หรือ "มูลนิธิ
สงวนลิขสิทธิ์ โฉมใหม่" ขอสงวนลิขสิทธิ์สงวนลิขสิทธิ์สงวนลิขสิทธิ์

500 ปี กาลานุกรมสยามอยุธยา
ถึง ไทยบางกอก ภายลัทธิอาณานิคมตะวันตก
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อาเซียน:
2054-2554

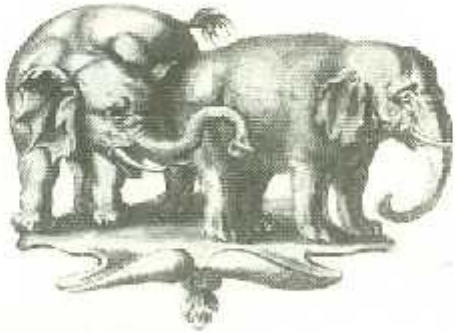
**Years Timeline of Siam-Ayutthaya
to Thailand-Bangkok and Western Colonialism
in Southeast Asia-ASEAN:1511-2011**

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ Charnvit Kasetsiri
บรรณาธิการ Editor

สิริกัญจน์ รัตนเกตุ Sirikan Rattanakate
ชนิสรา ไสกันต์ Chanisara Sokan
ผู้ช่วยบรรณาธิการ Assistant Editors

ภาค 1 Part 1

500 ปี กาลานุกรมสยามอยุธยาถึงไทยบางกอก
กับลัทธิอาณานิคมตะวันตก
ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้-อาเซียน : 2054-2554

500 Years Timeline of Siam-Ayutthaya
to Thailand-Bangkok and Western Colonialism
in Southeast Asia-ASEAN: 1511-2011